

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
 Orák és VIII. Baross-u. 85.
 Fiókák: II. Fő-u. 27, IV. Eötvös-utca 6, Kecskeméti-u. 14, V. Harmad-u. 4, VI. Teréz-krt 39, Andrássy-ut 16, VIII. József-krt 2.
 Telefon: Józsa. 2-37

HANGLEMEZEKET
 lejtézott vagy töröttetek ujakra cserél vagy készpénzért is vesz

WÄGNER „Hangszer - Király”
 BUDAPEST,
 VIII., József-körút 15. szám. — Telefon.

MOLNÁR FERENCZ
 ÚJ KÖNYVE:

ISMERŐSÖK
 FELJEGYZÉSEK KRÓNIKÁK

Naplószerű feljegyzések ismerősökről: nagynevűekről, névtelenekről — kortársakról.

Ára 5 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.
 KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDESBEN.

ÓRÁK
 kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett.

ÉKSZEREK
 ártatlan és kellemes kivitelben.

EVŐESZKÖZÖK
 ezüst és alpaccaöntvényből.

EZÜSTNEMŰEK
 és **DISZTÁRGYAK**
 szigorúan szabott jutányos áron készpénz és előnyös részletfizetéssel feltelek mellett beszerezhetők.

BRAWSWETTER JÁNOS
 OROSMÉTEREK és MŰRÁSHAL
 Alapítók: Székesfehérvár 1847-ben. **SZEGED.** tisztelek.
 Több ezer alismaró levél. Legújabb díszes nagy képes képregények ingyen és bérmentve.

IBSEN
 KLASSZIKUS DRÁMAI KÖLTEMÉNYE:

PEER GYNT

FORDITOTTA
 SEBESTYÉN KÁROLY

Megjelent a MAGYAR KÖNYVTÁR-ban
 (871—874. szám.)

Ára 1 kor. 44 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDESBEN.

RAVISANT női karok és szőrtávolító szer, orvosilag ajánlva. Azonnali eredmény, garantált ártalmatlanság. Egyszerű kezelés.

KEBEL-KRÉM, ARCZFEHÉRÍTŐ-KRÉM
 Diszkrét szétküldés:
 BOTAR REGINA, Bpest, Erzsébet-körút 34.

A cs. és kir. 23. gyalogezred
 1000 harctéri kép és rajz 100 árteszes oltás és vers HADI 300 autogramm uralkodói, hadvezéreké és ezredbelieké. A világháború első ALBUMA A számos díszes kiállítás két évében kitüntetés és elcsélt 23-as képek irásában és KUN JÓZSEF JENŐ mint 3000 ezredbeli képen megörökítve. tart. főhadnagy, ezredépe található.
 Ára 20 kor. Megrendelhető a Képes Hírlapjánál, Tábori posta 632.

Vadászsportot űzők
 akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”
 KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

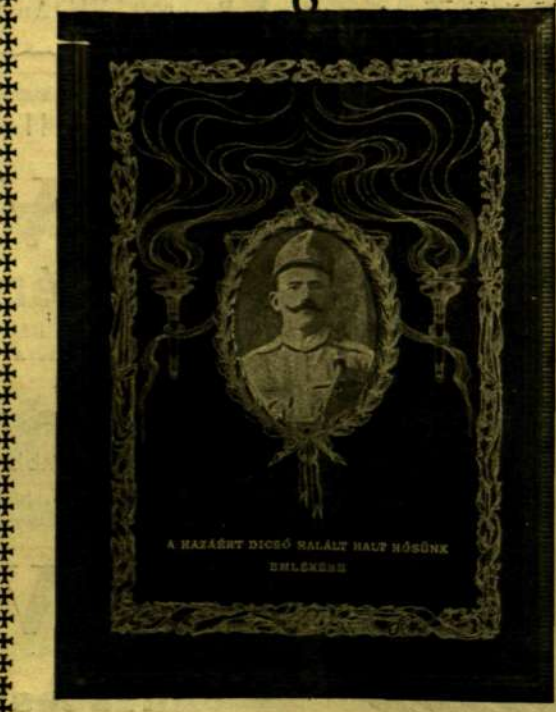
Állandó melléklete:

„A vadászeb”
 című egyedüli magyar nyelvű ebtenyésztési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4.— kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

HIRDETÉSEK
 FELVÉTELNEK A KIADÓHIVATALBAN
 BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4.

Eredeti nagyság 20x28 cm. Törvényesen védve. Tetőzés szerint felra is függeszthető, asztalra is állítható.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

LAKATOS LÁSZLÓ
 új könyve:

KÉT REGÉNY
 (Rúth könyve. Julie)

A szerelem kinjai és gyönyörű képei két művészi képbe foglalva.

Ára 5 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Magyar Törvények, a Franklin-Társulat zsebkönyvéiben megjelent

AZ ÚJ EGYENES ADÓTÖRVÉNYEK

Jövedelemadó. Vagyondadó. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. Hadnyereségadó. III. oszt. kereseti adó.

Készítők:

RÓTH PÁL dr.
 bp. m. kir. adófelügyelői s.-titkár és
TÉRFY GYULA dr.
 miniszteri tanácsos.

Ára kötve 12 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Órizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékét!

A világháború majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicső halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen díszes, szép kivitelű fényképtartó keretet, (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) melybe hősi halált halt kedveseink arcképét elhelyezhetjük, egy levelezőlapon történő megrendelésre bérmentve küld

Méhner Vilmos kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ára 2 korona.

40. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, OKTÓBER 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 60 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 30.— korona. Félévre — 15.— korona. Negyedévre — 7.50 korona. A « Világhírlap »-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetéseket a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

ÜNNEPÉLY TOMPA SZOBRA ELŐTT.

TOMPA MIHÁLY SZÜLETÉSÉNEK SZÁZÉVES ÉVFORDULÓJA RIMASZOMBATBAN. — Jaltz Gyula fékvétele.

AZ AMAZONKIRÁLYNŐ.

REGÉNY. — IRTA PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

Zord hang, szinte vádoló szó:

— Itt vagytok végre?
Sorra vette Orythiát, Melanippét, Menyhiát s tekintete végre kutatóan állott meg Antiope-n. Hatalmas szem, szeg volt ennek a tekintete, szúrós, hegyes szeg, melyet az a bölintő homlok mintegy pörölyként látszott beverni abba, a kire Marpesia ránézett. Bölintve pörölyözve a nézését most is, egyszerre aztán megállt s lassan esőválni kezdte a fejét... Ez alatt Molpadiát is felpillantott, ő azonban a két királynő láttára is továbbra is csak kevélyen ülve maradt. Nyilván nagyon biztos volt már maga felől. Utasító gyors pillantást vetett Orythiára s Menyhiára s ezek ketten rögtön el is értették. Szófogadó sietséggel léptek elő; hódolva ragadták meg a Marpesia pályázott jobb kezét, tüntetően emelték előbb homlokukhoz, majd szívükhöz s aztán ép oly tüntetően fordítva hátat az állva maradó Antiope-nak és Melanippének, szépen leültek két ezüst veretű cedrus székre s élénk beszélgetéssel foglalták le az agg amazon figyelmét. Marpesia azonban türelmetlenül rázta a fejét, reszkető kézzel hessegette őket s felemelkedett párnái közül:

— És te Antiope? Te nem jössz? Nem üdvözölsz? Állsz ott mint egy szobor...

Kezdte nem érteni. Molpadiára nézett. Ez lassan, bosszúsan emelte szemét Antiope-ra. Mint két egész sereg ütközött kettejük tekintete. Az anya háborodottan fordult el:

— Egy méh szülőit, az én leányaim! És ime nem úgy szeretik egymást, mint a hogy az anyjuk szeretete őket, hanem mint a hogy az apáik gyűlölték egymást, úgy gyűlölködnek! E két arez... szörnyűség! Igen, igen, így tört a Molpadiá apja, a minivehi Shamas Shumukin, az Antiope phryg apjára, Gordius királyra...

— És meg is ölte őt! sziszegte oldalán kono-kul Molpadiá.

— Hallgass...
Molpadiá vállat vont. Antiope-ra nézett, ki még mindig egybefont karokkal állt ott. Gúnyosan vetette oda:

— Na mi az, mit akarsz? Mire vársz?
Antiope kiegyenesedett:

— Arra, hogy eszetekbe jusson, ki vagyok.
— Ki vagy? Hahaha... Hát tudtommal Antiope a neved —

— Tévedsz. Neked és nektek itt mind az Első Királynő vagyok!
Hetvenkedő kacaj:

— Ki tudja...?
Marpesia hozzáhajolt:

— Vigyázz: az! Még az!
— Jó, jó, meglássuk anyám, — hisz ép ezt akarjuk meglátni. Csak hát kezdjük végre... Félvállról intett Antiope-nak:

— Új le már.
Ennyi már elég volt. Antiope vadul tört ki:

— Előbb te kelsz fel! Nem hallod?! És ti többiek, ti se halljátok?!
A kőre zörrentette ezüst bárdját. És hangja nőtt, mint a vihar:

— E friss vérre mondom, úgy jártok mint az Orythia testőrkapitánya ott lenn, szólj Orythiá? de talpra te is, talpra mind, mind, az Első Királynő előtt senki más, csak ez az arany Holdistennő maradhat ülve...

— Az összeesküvők Marpesiára néztek, — Molpadiá szinte követelően, emlékeztetően. De sehogy se tudták elfogni a szemét. Az agg amazon meglepetten bámult a kisebbik leányára. És szinte valami titkos öröm volt ebben a meglepetésben. A többiek még ülve feszengtek, ő kinnal bár, de szófogadóan kezdett emelkedni párnái közül:

— Igaza van. Én is voltam Első Királynő, én se türtem volna... Keljünk fel.
— De anyám! sügta Molpadiá.

— Mind felkeltek!
— Csak te ne, felséges anyám, sietett a szóval Antiope, — te ülve maradsz, im' üdvözöllek,

melléd ülök. Ti többiek álltok... Hová Molpadiá? Parancsolom, te ott állsz meg, a hová ép léptél: a fekete kövön!

A férfifő a lába alá pillantott: csakugyan a fehérmárvány padló amaz egyetlen fekete kockáján állt, melyre ősi amazon hagyomány szerint a zigurrathra idézett isten és felségsértő nagy bűnösöket szokták állítani itéltre. Toppantott s szemrehányó dühvel meredt az anyjára.

De hiába, nem nyert bátorítást...
— Anyám, hát te is?... Ide alázasz?
Marpesia vállat vont.

— Magadtól álltal oda. A kő megfogott... Vedd le a koronádat. Vádolt vagy.
Antiope szólt:

— És most felelsz nekem, a bírának.
Fojtott hang:
— Felelek. De védelmem vád lesz.

— Rajta!
— Akkor, hogy a kő majd te alattad is feketére válik... Nagy vád!
— Legyen, vetette oda könnyedén Antiope, — vállalom.

A szövetségeseknek csillant a szemük. Összenéztek. Menythia szólt gyorsan, ravasz alázattal:

— De akkor nem lehetsz többé bíró a magad ügyében, ugy-e felség?
— Ez igaz, — bölintott Marpesia, ki kereste az alkalmat, hogy igazságos lehessen.

Antiope egyet gondolt. Szokott nyíltszívűséggel tört ki:

— Bánom is én! Anyám, itt az ezüst bárd, te ítélj, a bírói hatalmat ezennel rád ruházom. A pályázott öreg két reszketve vette át a díszes kettős fejszét:

— De akkor te is vedd le a koronádat, leányom.
— Helyes, felséges anyám, ide az öledbe teszem... És most halld: vádolom néneimet, ezt a te első leányodat, Molpadiát, hogy bujtó, lázító, bitorló, felségáruló! Először is, — a sereget, az én seregemet, minden módokon, minden gúnynyal, fortélylyal s rágalommal ellenem bujtja, mered-e tagadni?

Molpadiá gögös dacezal bölintott:

— Úgy van. Vallom, nem tagadom.
— Másodszor: a népet, Themiskyrát, engedelmességre lázítja ellenem; vakmerőn hirdeti, hogy nem vagyok királynő...

Újabb bölintás.
— Helyes. Vallom. Ezt se tagadom.
— Harmadszor: még vakmerőbben, erőszakkal két kapuszárnyat nyitott magának s úgy vonult be, bitorlón hirdetve, ő az Első királynő...

— Szó szerint igaz. Mindezt megtettem, elkövettem.
Antiope Marpesiához fordult:

— Hallod, felséges bíró? Mindent bevall. Az eset ezek alapján tiszta, — ez amazon bűnös: felségáruló!
Süvöltő éles szó:

— Ezt már tagadom! Felségárulás csak ott lehet, a hol felség van. Itt nincs. Te nem vagy az. Nem vagy királynő. Nem is lehetsz. Királynő csak amazon lehet és — itt az én vádam! — te amazon se vagy.

Zaj, mozgalom, az arezok hevültek; az eddig hallgató Melanippe csapot közbe:

— Nem amazon?! Úgyan miért? Galád butaság, tudjuk... mert a jobb melle nines leégetve, ugy-e?

— Igen.
— Szégyeld magad, te irigy, mert hisz csak az irigység szól belőled: irigyled hügod győzelmeit! Nem amazon?... az, a kinek anyyi a díeső diadala? Nézd, felséges néném és bíránk: a Szent Hegytől idáig hány ezer szekér hozza mögöttünk a zsákmányt és rabot... Nem amazon? az, a ki a legádázabb napfiakat a tengerbe fízte Ephesusból?

E szóra fellángolt a Molpadiá szeme:

— Az ephesusi esata! Jól mondod, hisz erre akarok rátérni... Felséges anyám...

Marpesia tiltóan rázta a fejét:
— Nem anyád: bírád vagyok.
— Felséges bírád... Jól tudod, mikor a trónról lemondottál, a sor rám, idősebb leányodra került volna, miután azonban engem szent szüzességi fogadalmam tartóztatott, készséggel átengedtem a koronát húgomnak, Antiope-nak. Szó nélkül megtettem ezt, bár — ép úgy, mint ma — tudtam már akkor is, hogy az én trónigató akadályommal szemben őt, Antiope-t is, legalább oly súlyos, ha nem súlyosabb hiba tiltja a trónról. Tudtam, hogy nem ment keresztül a mellegetés ama kínos és rejtelmes szertartásán, mely nélkül nines amazonság, mely szent hagyományunk és minden erőnknek titka...

Marpesia komoran takarta el az arcát:
— Az én bűnöm! Én rám vessetek! Beteges gyerekek volt, hát kíméltem, — halogattam...

Molpadiá hódolva emelte ujjai hegyét szívéhez, homlokához:

— Senki se kételkedik felséged bölcs szándékában. De akkor az én igaz, jó szándékomban se kételkedjék senki...

— Hazudsz! — támadt rá Melanippe, — ármány a szavad s ez a buta babona a te mérgezett nyílaid...

— Buta babona? — kapta fel a szót a férfifő, — lássátok, bevallom, ép azért nem tiltakoztam én az Antiope trónralépte ellen, mert már-már magam is azt hittem, hogy ez az egész mellegetés idejémmel, felesleges buta babona. Hitttem ezt, mert akkor egy percze engem is megmetyelvezett a multat tagadó, újító szellem. Ma másképp gondolkodom. Beismerem, szörnyen csalódtam. A Hold-istennő arany mására esküszöm, szent meggyőződés: e kínos és rejtelmes szertartás nélkül nines amazonság! A ki ezen nem ment keresztül, az nem lehet igazán asszonyerős, az nem tudhat se úgy gyűlölni, se úgy szeretni, mint mi! — a ki ezt nem szenvedte át, az nines beojtva a férfibarom ellen, szóval, az nines, nem lehet velünk...

Molpadiá Antiope-ra meredt:
... Csak ellenünk!... És tudjátok-e, hol győződtem meg így mindenről? Te mondtad ki a szót, Melanippe, igen! az ephesusi csatában! Felséges bírád, halljad a szómat, — vádolom kisebbik leányodat, Antiope-t, hogy ott, abban az ephesusi csatában nemcsak kötelességet mulasztott, hanem hitseggően engedett a férfibaromnak s ezzel árulóvá lett!

— Hazudsz, — lármázott Melanippe — hazudsz!
— Hagyjad, csitította Antiope, — csak folytassa.

Molpadiá továbbra is az öreg Marpesiára nézett. Vállat vont:

— Nem tehet róla, hisz csak azért követhette el mindezt, mert ép nem amazon... De hadd részletezzem a vádamat. Állítom: azt a méretetlen ephesusi kinevet, a mit a hellén napfiak oly galádul elragadtak, mind vissza lehetett volna szerezni, sőt az egész gaz görög sereget el lehetett, sőt el kellett volna fogni, ha Antiope-nak az a Theseusszal való gyanus és érthetetlenül hosszadalmas párviadala közbe nem jön s az egész csatát meg nem akasztja. Ők ketten por és sötétség leple alá bujtak, de ennek ellenére is láttuk mi mindezt, tanúm rá egész lykastosi zöldsipkás testőrségem...

— Bűntársaid! — támadt rá ismét Melanippe, — te akarsz királynő lenni!

— Lehetnék is, — vágott vissza a férfifő, — inkább, mint ő... Kisebb a hibám... én legalább amazon vagyok! De a dolga...

Mind Antiope-ra néztek, ki fölényes közöny-nyel bámult el a fejk fölett a tengerre.

Erdélyi József.

HANTOS ELEMÉR,

a kereskedelemügyi miniszterium új államtitkára.

— Felséges bíró, kérdezd meg csak tőle: a csata folyamán miért kereste ép Theseusszal a viadalt?

Az Első Királynő méltósággal eresztette le pillantását:

— Mint királynő, királyi ellenfél keresem.
— Úgy? Tovább felséges bíró: igaz-e, hogy legyőzte őt s az ezüst bárdot már sújtóan emelte a lovához tántorodó Theseuszra?

— Igaz.
Marpesia vette át a szót:
— Tehát módokban lett volna megölni őt?
— Igen, megölhettem volna.
— És te mégse ölted meg...
— Nem.

SZÁZ ASSZONYOK A BRASSÓI FEKETE TEMPLOM ELŐTT A NÉMET CSÁSZÁR ÉRKEZÉSÉRE VÁRAKOZVA. — Balogh Rudolf felvétele.

Az agg amazon reszketve támaszkodott fel párnái közül.

— Hogyan? a legfőbb, leggazabb, legveszedelmesebb napfi állt veled szemben... Adonis kínjaira kérde: hát miért nem ölted meg?!

Csend. Senki se mozdult. Az egy Melanippe nézett lopva, aggódva barátnőjére. Marpesia a fejét csóválta:

— Hallgatsz? Mi hát a védelmed?
Antiope indulatosan szökött talpra:
— Védelmem? Nines nekem szükségem védelmre! Nem öltöm meg... mert felesleges lett volna!

— Felesleges? Hogy-hogy?
— Eh hát...
Türelmetlenül vetette oda:

—... legyőztem őt, küztem Ephesusból, ott állt kegyelmemre szorulva, védtelenül... nekem ez elég volt. Csak nem ölhetek meg védtelen embert?!

Újra csend. Marpesia elképpelve csapta össze a pályás reszkető két kezét:

— És te csakugyan megkegyelmeztél neki?!

— Mondom, nem amazon!... mormogta Molpadiá. Az agg amazon háborodottan folytatta:

— Szerencsétlen, most, mikor a Hold Leányainak s a Nap Fiainak a világküzdelme döntőre élesedik, te akkor kegyelmezesz meg az ellenség legfőbb vezérének? Örület, bűn, balgaság! Hát nem tudod, hogy istenségünk tilalma: sohse kegyelmezzünk a földre sújtott férfibaromnak, mert ha felkel, már csak szégyenből is boszút áll s ő ugyan sohse kegyelmezik minékünk... Halál, könyörtelen halál rá!

Antiope ismét nyugatra a sinopei napkáprázatba mélyedt. Töprengve szólt:

— Ez a multak vadállati könyörtelensége. Legyen ilyen a férfibarom, legyen ő vad, kegyetlen, gyűlölködő, de mi ne legyünk ilyenek. Ép, mert mienk a fensőbb hivatás. Én sejttem, van e földön valami, a mi szebb a vérgengsznél és gyűlöletnél, mint a hogy a virágos és gyümölcsös kert is kopár és meddő csatatérnél.

Még nem tudom, mi ez a valami, csak érzem, nem a harag, hanem a megértés, a béke visz hozzá. Erre szeretném én vinni országomat...
— Béke? Megértés? — felelt ádáz gúnynyal Molpadiá, — soha! ez csak halála lehetne a mi hatalmas Amazonországunknak. A mi létünk a férfirtó férfigyűlöltre van alapítva, a harcra s nem a gyáva könyörületre.
Az Első Királynő hirtelen rámeredt:
— Én tudom, mi a harc s a diadal is tudja, ki vagyok. Ösmer. Tán még jobban, mint másokat...
— Ezt senki se vitatja, — szólt melegen Marpesia — mindenki hálásan ösmeri el diadalaidat, de ugyanakkor csak amál érthetlenebbnek találja azt az ephesusi esetet...
(Folytatása következik.)

TERMÉSZET ÉS VEGYÉSZET.

Ha igaz lenne az, hogy az ember természetes állapota a háború, ennek a legegyszerűbb következőse nem lehetne más, mint hogy a háború visszaviszi az embert a természethez. Vagyis, hogy életünk megegyezőszerűsödik és elemi föltételeit a legprimitív formában nyeri. Minden, a mi sallang, a mi fölösleges, lehull róla, hogy az eleminek, a nélkülözhetetlenek annál tágabb területe és tömege maradjon.

A nagy alkalom a lélek kipróbálására, értékének megállapítására, ime itt van bőségesben, mint valaha bárki is kívánhatta volna. Negyedik esztendeje éljük a háború természetes állapotát: vajjon az történt — és valóban, a mi a tézis logikájából folyik? A felesleges tűnt-e el az ember életéből olyan módon, hogy a szükséges a béke idejéhez képest szokatlan bőséggel álljon rendelkezésünkre? Ha nem is az ellenkezője történt, de feltétlenül: egészen más. A fölösleges távolról se enyészett ki az ember életberendezéséből, ellenben minden rendkívüli intézkedés és rend-szabály is fogyatékosnak mutatkozott a természethez visszautalt ember legprimitívebb szükségleteinek biztosítására. A legszelebb közösségek egyik leghamarább jelentkezett és az idők folyamán legsúlyosabb problémája a legelembb szükséglet, a mindennapi betévíz kérdése lett.

És nincs is miért, de nem is lehet tagadni, hogy ez a probléma — nemcsak minálunk és talán nem is elsősorban minálunk — egyáltalában nem lett volna megoldható egy a természethez való visszatérés fogalmába nem illő tényező: a tudomány nagyszerű támogatása nélkül. Még csak hónapok óta tartott a háború és ennek a faktornak már szélesben és gazdagon kellett beavatkozni, hogy a természetes állapot nyomását valahogyan elbírassuk. A tudomány, az emberi találékonyság e nehéz időben kötetekre, sőt könyvtárakra való anyagot produkált ama boldogabb kor számára, a melynek módja is, kötelessége is lett a munkáját értéke szerint méltatni. És ebben a materiában fejeze-

tek egész sorának jogos igénylője az a tudomány vagy művészet, a melyre az a nagy kötelesség hárult, hogy az emberi gyomor szükségleteit az alkotó természet — esetleg az angol blokád — szeszélyeitől függetlenítsse.

Kiderült, hogy ez a tudomány vagy művészet valóban sokkal fejlettebb és szélesebb tekintetű, mint a milyennek bárki is remélhette, vagy — aggódta. Az anyaföld, hála Istennek, nem halandó. De az emberiség találékonyságának sikerült gondoskodni róla, hogy szorultság esetében igen teljesítőképessé mostoha is álljon rendelkezésére.

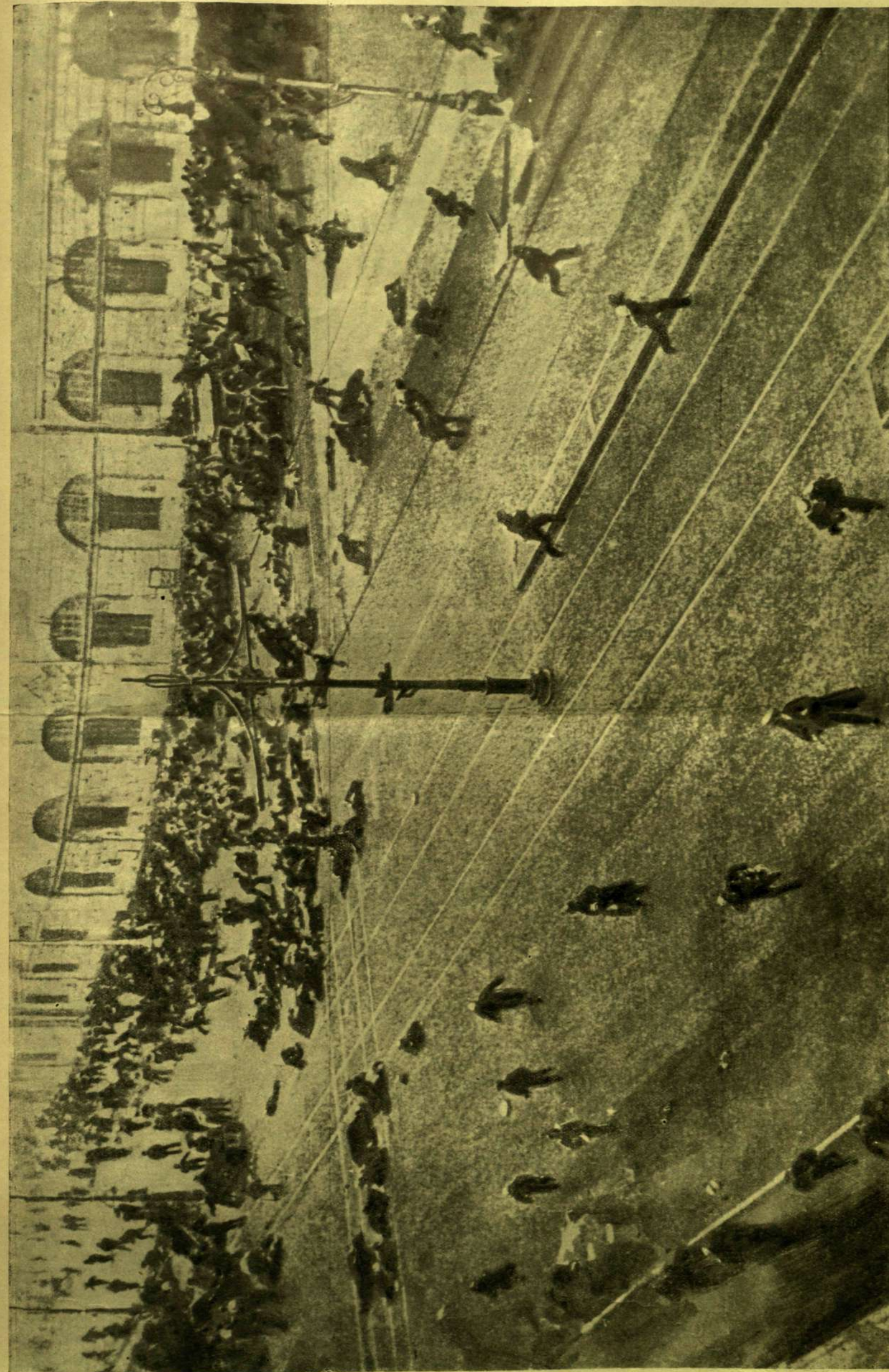
Elég régen tudjuk, vagy legalább is állítjuk, hogy körülbelül mindenből lehet körülbelül mindent csinálni. E súlyos évek rátanítottak, hogy ne csak állítsuk, hanem ki is tapasztaljuk. Soha a tejnek annyi változatát nem láttuk, mint a mikor a tej elkezdett nem lenni. Még a patikák kirakata is tele volt tejjel, még pedig olyan, hogy soha ki nem találta volna: micsoda, ha a cédula rajta föl nem világosít. A tejet, a mit a régi iskola szerint csak inni lehetett, most rághattad, mint kockát, bevehetted ostyában, mint port, vagy kenyérré kenhetted, mint pépet. Legalább a jelentkezése formájában ilyen változatosan prezentálta magát. És a tejes tégely vagy zacskó vagy doboz mellett a másik tégely, doboz vagy esetleg palack-kuglófnak vallotta magát, a mit a guszpusod szerint vagy megszártva beleapríthat az folyékonyvá visszavarázolt tejebe, vagy pedig nedű alakjában hozzáiszol a szilárdabb rágott tejhez. A laboratóriumok bőségszaruja csak úgy ontja az ehető és iható esodák tömegét, hogy ellásson a böcsőtől a síríg mindennel, a mi szem-szájnak ingere. Gyárt nemcsak tejet, tojást, kávé és kenyérpótlót, hanem müliba, mümáj-pástétomot és friss ízű, zamatú, illatú mü-szamócát is az inyeneczek gyönyörűségére. Azoknak pedig, a kik nem az anyuk, hanem a gyomruk számára esznek, a német tengeri halász-szövetség táptudományi osztálya már 1915-ben feltalálta a szenzációs étel-esodát, a mit Vollkost néven boesát Berlin-Sehönebergben a közgyönyörűség

rendelkezésére és mely a tengeri darának, főzeleknek, szártott hainak, galuskának és rizskivonatnak oly szerencsés egybefoglalását tartalmazza, hogy a ki tíz pfennig árát megesszik belőle, jóllakott teljes huszonnégy órára. Vagy legalább is — azon a napon nem kíván többé enni.

Mi, hála Istennek, nem kóstoltuk, tehát nincs jogunk se keserűsége, se malicziára. Mindent a maga értéke szerint méltatva azonban el kell ismernünk, hogy a tudomány a gyomor ellentálló ereje fejlesztésében sok olyat alkotott, a minek a haszna nem kell, hogy együtt enyészék el a háborúval. A laboratóriumra elismeréssel kell gondolni azoknak is, a kiket egy jobb sors fölmentett az érdekltség hálájának kötelezettsége alól. Tejfel-mézszel folyó Kánaánna bizonyára nem varázsolhatta a háborút nyögő földeket, de sok túrhetetlen lehetőséget enyhített elviselhető valósággá és eldugaszolta a katasztrófális legyengülések forrásait.

Vajjon megmarad-e most beválnak érzett alkotásából valami majd annak az életnek a berendezésében is, a melynek elkövetkezését nemcsak a kíváncsiságunk sodrán várjuk türelmetlenül: annak idején majd meglátjuk, ha a jó Isten odáig segít. Bizonyos azonban, hogy az a föld, a mely ez állapot mesterséges kalászeit és gyümölcseit a legnagyobb tömegben és a legtovább megőrzi, nem Arpád országa lesz. Akkor se, ha ez a mü az összehasonlítás legteljesebb lehetőségei között is praktikusabbnak, egyszerűbbnek, hozzáférhetőbbnek és olcsóbbnak fog bizonyulni a valódinál. Mert a mi fölünk már úgy van berendezve, hogy ezt a szót: mü úgy hallja, hogy: hamis és a mire azt mondjuk, hogy olcsó, azt nemcsak dicsérjük, hanem gyanúsítjuk is. Elhisszük a németnek, hogy a legjobb szakács az éhség és háborúban a gyomruk is kötelességtudó. De mégis csak inkább a szívünk szerint való az a szakácsművészet, a melynek az alkotása élvezet akkor is, ha koplalás nélkül ülünk le az asztalhoz.

Szöllösi Zsigmond.

ÖSSZEÜTKÖZÉS LENIN ÉS KERENSKI HÍVEI KÖZT A NEVSKY-PROSPEKTEN, MIKOR GÉPFEGYVEREKSEL LŐTTEK A NÉPRE. A LEGUTÓBBI PÉTERVÁRI ZAVARGÁSOK.

A NAGYSZEBENI SZÁSZOK A NÉMET CSÁSZÁRT VÁRJÁK. — Balogh Rudolf felvétele.

A «KÁRPÁT» HADTEST KATONÁI ELVONULNAK A CSÁSZÁR ELŐTT. (A császár mögött József főherceg vezérezredes és Kövess tábornagy állanak)

VILMOS CSÁSZÁR ÉS KISÉRETE A TÖRCSVÁRI SZOROSBAN.

VILMOS CSÁSZÁR ERDÉLYBEN. — Balogh Rudolf felvétele.

VILMOS CSÁSZÁR A TATÁRHÁGÓ TETEJÉN HALLGATJA JÓZSEF FŐHERCEG ELŐADÁSÁT AZ OTT LEFOLYT HARCZOKRÓL.

A CSÁSZÁR FOGADJA A VILMOS-HUSZÁROK KÜLDÖTTSÉGÉT. (Az első sorban részről József Ferencz főherceg főhadnagy áll.)

VILMOS CSÁSZÁR ERDÉLYBEN. Balogh Rudolf felvétele

GRÓF FESTETICS GÉZA.

1865—1917.

Mi magyarok szeretjük a hangzatos jelszavakat. Zászlónkra írjuk, készek vagyunk mindenkit eltiporni, a ki nem emeli le előtünk a fővet, de azonnal megfedekezünk rólu, mihelyt meg kell azokat valószínűsíteni. A «szabadelvűség» egy emberöltőn át olyan politikai dogma volt nálunk, mely ellen senki sem mert fölemelni a szavát, — de a mely ellen azok vétkeztek legtöbbit, a kik leggyakrabban hangoztatták, s a hangjuk harsány volta szerint vindikálták maguknak az érvényesülést. Ma megváltoztattuk a politikai szólam divatát. A demokracziáért lelkesedünk. Pártjelszavá tettük, mintha e szó elválasztó sibolet lenne, s mintha akadna az országban valaki, a ki antidemokratának merné magát vallani.

Gróf Festetics Géza Budapest főváros most elhunyt alpolgármestere azon kevesek egyike volt, a ki a politikával nem törődött soha, a kit teljesen hidegen hagytak annak frázisai, de egy egész élet munkásságával tett róla tanúbizonyítást, hogy az eszményileg vett liberalizmus és a demokratikus életfelfogás mennyire átjárta egész gondolkodását, egész lelkét. Az a liberalizmus és az a demokraczia, a melynek Deák Ferenc volt legnemesebb képviselője. Festetics lelkivilágának kialakulásában bizonynyal része van annak, hogy atyja Sajtörőn, Deák Ferenc szülőfalujában lakott, s belső barátság fűzte őt a haza bölcséhez.

Egyébent származás és családi hagyomány semmikép se befolyásolták volna az elhunyt alpolgármestert, hogy a legdemokratikusabb pályán keressen érvényesülést. Nagytitja, a tolnai uradalom és sok más birtok tulajdonosa, az ország egyik leggazdagabb embere volt, nagybátyja pedig — atyjának testvérátya — a konzervatív törekvések homlokterében állott,

GRÓF FESTETICS GÉZA, BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS MOST ELHUNYT ALPOLGÁRMESTERE.

s az ő tisztartója volt az a híres Pecsovies, a kiről az egész «pecsovies» pártot elneveztek. Festetics Géza eredetileg papi pályára készült. Simor, az akkori primás nagy reményeket fűzött hozzá. Az ő szorgalma, kötelességtudása, szeretetreméltó nyájias modora megnyerte rokonszenvét, s hogy egész bizonyosan püspököt neveljen belőle, Rómába akarta küldeni, hogy ott végezze a teológiát. De a ki odakerül s fölveszi az ottani kispapok vörös

ruháját, az szünidőre se jöhet haza, hat egész esztendeig. Ez döntött az ő sorsa fölött. Szerető szíve nem tudott abba belenyugodni, hogy ennyi ideig ne lássa édesanyját, a kit bálványozott, s ne lássa testvéreit. Beiratkozott a budapesti egyetem jogi fakultására.

Új pályát kellett tehát választania. Magyarországon sok még az olyan jogi pálya, melyiken a név, a rokonság és a családi összeköttetés vagy érvényesül, vagy legalább előre segít. Ilyen pályára nem akart lépni. Hanem beállott a főváros szolgálatába, oda, a hol ezek a kvalitások épen semmit sem érnek, s a hol csakis a saját ereje, munkája és szorgalma és polgártársainak megszerzendő bizalma vihette célhoz. Tehát az élet legdemokratikusabb tényezője. És ez az elhatározása mutatja épen a legékeszőbbben: mennyire átértette és átérzte az új kort, melynek alapja a munka, s legszebb ékessége: a kötelességteljesítés.

Ez a nemes életfelfogás megnyilatkozott azután egész nyilvános pályáján. Peldátadó volt a munkában, emberszeretettel nyilatkozott meg minden elhatározásában és cselekedetében. Mint az oktatásiügyi osztály vezetője minden kérelmezőt és panaszkodót meghallgatott; fogadó napján néha kétszázán járultak hozzá egy-egy alkalommal, s nem bocsátott el senkit, hogy legalább vigasztaló szót nem adott volna neki — míg ő maga csaknem összeroskadott a fáradtságtól.

A betegség is kötelességteljesítés közben támadt rá. A mult évi szentistváni körmenetben a főváros képviselőtében vett részt. Hideg idő volt, s hűvös eső esett. A díszmagyar ruhája teljesen átázott, s ő így ment a menetben tovább. Aznap délután kiverte a láb, harmadnapra ágynak esett, s többé nem lett egészes soha. De oly nyugodtan és fájdalom nélkül halt meg, a hogy azt a nagyon jó emberek megérdemlik.

A DOLLÁRKIRALYSÁGOK TÖRTÉNETE.

AZ ELSŐ ASTORTÓL CARNEGIE ANDRÁSIG.

Elmondja BALLA MIHÁLY.

Egy könyv.

Az amerikai Myers Gusztáv két roppant kötetben, melyek együttvéve ötven nagy oktáv-ívre terjednek, megírta a százmilliókat számláló dollárvagyonok történetét. Munkája (History of the great American fortunes by Gustavus Myers) az amerikai vagyonszerzés legizgatottabb történetit dobja az olvasó elé — történeteket, melyek külön-külön a legaprólékosabb részletességgel festenek képet az Astorok, Fiedek, Vanderbiltek, Gouldok, Morganok, Hillek és Carnegie Andrások erkölcséről és üzleti módszereiről, a maguk összességében és szerves egészében pedig azt mutatják, hogy mily különleges alapon és erkölcsökön épül fel az amerikai multimilliomosok kasztjának hatalma és gazdagsága.

A világraszóló vagyonok eredetéhez ősidőktől fogva sok erőszak, kegyetlenség és szenny tapad s a ritka kivételek közé tartozik a maga tisztességével és üzleti erkölcsével a középkorvégi német Fugger-vagyon kezdeteinek története. Róma történetéből tudjuk, hogy az ókori köztársaság hanyatló korszakában nem egyszer volt végete a nagy gazdagoknak, hogy áldozatul kellett dobniok rabolt kincseiket s teljes vagyonukat, vagy annak legalább túlnyomó részét, ha menekülni akartak az ellenük támasztott bűnvádak következményeitől. Mert a megvesztegetés s a törvényekkel való visszaélés a régi Rómában épp úgy napirenden volt, mint az újkornak abban az erkölcsiével hivatkozó köztársaságában, melynek Északamerikai Egyesült-

Államok a neve. Myers a bizonyító anyagnak páratlanul gazdag bányáit tárja fel könyvében, hogy teljessé és meggyőzővé tegye a képet, melyet az amerikai gazdagok és hatalmasok lelki világáról és vagyonszerző módszeréről tár elénk. Adatokkal dolgozik, de a pártember szenvedélyével értelmez. Könyve lángoló vádirat a dollárkirályok ellen, az amerikai proletárság nevében, melynek munkájából és vértanúságából támadtak és támadnak, úgymond, azok az óriási magánvagyonok, melyeknek történet-főirővé szegődött.

Látnivaló, hogy nem egy Macaulay történetírói módszerével állunk szemben. Harcos emberrel van dolgunk, ki a maga ezéjái szerint használja ki és csoportosítja bizonyító anyagát. Szó sem fér hozzá: anyaga bőven tár elénk kétséget nem tűró valóságokat, s elfogulatlan szemmel vizsgálva is, el kell fogadnunk igen sok megállapítást. De könyvének anyaga oly páratlanul gazdag és sokoldalú, hogy elmerülve benne, olvasója is megalkothatja belőle független nézetét, mely ha nem nézheti is tisztelttel a nagy vagyonalapítók és utódaik kíméletet, emberséget nem ismerő és sokszor vérlázító eszközeit, mégis érdeklődve nézi az amerikai földön támadt üzleti módszereket, megteremtőt a legnagyobb magánvagyonoknak, melyeket az emberiség története ismer. És Myers nagy munkája a maga egészében és valójában is külön tanulmánytárgy, mint megnyilatkozása az amerikai multimilliomosok számban nem nagy, de mérhetetlen hatalmu s lehet mondani, korlátlanul uralkodó osztályával szemben álló százszázalékos: a farmerek, a kispolgárok és munkások felfogásának és működni nem szünő hangulatának. Ez épp oly sikert és olvasottságot biztosít e könyvnek, mint a minőben radi-

kális szocialista írójának az a korábbi műve részesült, mely New-York város és New-York állam Tammanyhall néven ismert és hírhedt demokrata korrupciós fészéknek, Wilson egyik legfőbb erőforrásának történetét mondotta el. Itt is ugyanaz a szenvedélyesen vádló hang szólal meg, mint amabban: «Könyvem elkerülhetetlenül fő tartalmát, — úgymond összefoglaló elmélkedésének során — mint nagyon is kínos módon szembeötlök, azok a családok és lopások alkották, melyeknek segítségével «tulajdonra» tettek szert és nagy vagyonokat halmoztak fel. Nem azért van ez úgy, mert a szerző szívének romlottságában úgy alakította, hanem azért, mert ezek az el nem tagadható tények. És bökülest nem ismerő szigorral mondja másutt: «Vannak, kik előrohannak és nyomatékosan dobják elem a kérdést: A nagy vagyonok alapítóinak és fenntartóinak nem voltak jó tulajdonságaik is? Merőben fölösleges kérdés; voltak és vannak. De gondoln-e valaha az ebben a tekintetben oly aggódo jó emberek arra, hogy felvessék ugyanezt a kérdést a szegénység tanyáinak százszázalékos lakóira, vagy az Egyesült Államok ötvenezer (vagy körülbelül annyi) fegyenczére vonatkozólag? Szokás-e valamelyes tekintetet, vagy enyhítő körülményeket követelni ezek számára is? A mindenütt levő szegények, nyomorultak, megaláztatott számára? Pedig azok a vétségek, melyekért megbüntetik az apró bűnösöket, ezredrésznire sincsenek oly gonoszak, mint azok, melyeket a gazdagság alapvetői és bírlalói követtek el; még a magában álló gyilkosság is jelentéktelenséggé süllyed alá, ha az ember párhuzamot von közte és a nyereségvágyból és gazdagodniakárelből elkövetett közvetett gyilkosságok végtelen sora közt. Így háborog, levonva következtetéseit any-

gából, mely az elmondanivalók lebilincselően érdekes tömegét kínálja fel, ha a tárgyalat viszonyok kellő közepén élő ember szenvedélye és elővéleményei nélkül vesszük a toll hegyére.

Régi és újabb milliós vagyonok.

Mielőtt reatérnénk az amerikai nagy vagyonok történetének és méreteinek vázolására, összehasonlítás kedvéért, mintegy nagyságmérő gyanánt, felsorolunk egy sereg példát minden idők legnagyobb gazdagságairól. Az anyag összegyűjtésével fáradsunk sem kell. Megtaláljuk rendbe osztályozva Friedlaendernek, a római élet nagy ismertetőjének híres munkájában.* Crassusnak, ki a római köztársaság hanyatló korának leggazdagabb embere volt, a partusokkal való háború előtt mintegy 7000 talentumot tevő vagyona volt, a mi, a mostani értékre számítva át, kis híján 40 millió koronát tehetett. Mi ez, hogy amerikai példát említsék, az Astorok vagyonához képest, mely a Myers könyvében lelhető adatok szerint megüti a 450 millió dollárt vagyis a harmadfél milliárd koronát? Friedlaender megjegyzi, hogy Crassuson gazdagság dolgában bizony túltett az első császárság idejének akárhány szabadosa is, mint például Callistus, Pallas és Narcissus. Amde a császárság korának legnagyobb vagyonai is jelentékenyen kisebbek voltak, mint az újabb és legújabb idők leghatalmasabb vagyonai. Feljegyezték ugyan, hogy Nero egyik szabadosa számlalomraméltó szegénységnek nyilvánította valamelyik római polgártársát, kinek csak 1.466.000 korona vagyona volt. De ez semmiesetre sem jelenti azt, hogy Rómában az ilyen kisebb milliommosság szegénységzsámba ment volna, hanem logfeljebb azt, hogy az elbizakodottság épp oly kevéssé volt idegen a klasszikus kor embereitől, mint attól a londoni nábobtól, «Európa legelső bankárjától», ki azt a megjegyzést tette egyik tőkepezés ismerőséről, mikor említették neki, hogy «csak két millió font sterling (48 millió korona) vagyon maradt utána: «Nem hittem, hogy oly szegény volt».

Az ókori Róma ismert legnagyobb vagyonai nem haladták túl a 300 és 400 millió sestertiumot, a mi pénzünk szerint körülbelül 78¼ és 104¼ millió koronát. Név szerint csak két férfit ismerünk, kinek ekkora vagyon volt: Cnejus Lentulus agurgt és Narcissust, Nero szabadosát. Az ókor legnagyobb évi jövedelmét állítólág az ötödik század elején élt leggazdagabb római családok mondották magukénak: mintegy 4000 font aranyat készpénzben s ez összeg harmad-részt megérő terményekben — a mi pénzünk szerint együttvéve 5.846.976 koronát.

E római nagy vagyonok nem kis mértékben tettek túl más idők és más országok itt felsorolandó legnagyobb vagyonai. Óriási, igaz, hogy épp oly gyorsan el is apadt gazdagságot gyűjtöttek sokan a kalifák birodalmában. Mahdi kalifa uralkodása alatt Mohamed próféta egyik gazdag ivadékának nem kevesebb mint 100.000 dirhem (ugyanannyi frank) napi jövedelme volt

* Darstellungen aus der Sittengeschichte Roms in der Zeit von August bis zum Ausgang der Antonine von Ludwig Friedlaender. Achte Auflage, dritte Teil 11—18. l.

Herceg Auerspergné sz. gr. Festetics Johanna festménye, mely állítólag Pecsovies tolnai tisztartót ábrázolja, a ki a 40-es években főkortese volt az aulikuspártnak és a kiról a «pecsoviesok» elneveztek.

Bassorában; mondják, ötvenezer jobbágya volt ennek a hamisitónak. Medici Lorenzo, ki 1440-ben halt meg, 235.137 aranyfontot vagyon hagyott hátra. Ha egy aranyfontot csak 11 koronába számítunk (bevett értéke 11—12 frank) ez a vagyon a mi értékünk szerint 2.586.507 koronát jelent. Jaques Coeur, a középkori legnagyobb francia vagyon ura, ki arról nevezetes, hogy kezében tartotta az ország minden pénzüzetét s majdnem teljes be- és kiviteli forgalmát, a Levante számos kikötőhelyén irodát, a francia városok túlnyomó részében fióktelepet tartott a rez-, ólom- és ezüstbányákat művelt: abban a szerencsés helyzetben volt, hogy 200.000 écut (mai pénz szerint 16—20 millió frankot) bocsáthatott kölcsönképpen VII. Károly rendelkezésére, hogy kiúzhesse Normandiából az angolokat. Volt neki több, mint húsz uradalma és várkastélya, voltak házai és palotái Franciaország nagyobb városaiban. Egy ízben 400.000 écut bírságot róttak rá egy igazatlan itélettel. Chigi Agostinonak, II. Gyula pápa bankárjának, ki száznál több hajót járatott a tengereken s üzletházakat tartott Lyonban, Londonban, Konstantinápolyban, Amsterdamban s még Babilonban is, egykorú feljegyzések szerint 70.000 dukát (mintegety 770.000 korona) évi jövedelme volt. A Fuggerek vagyona, mely 1511-ben, Ehrenberg szerint, kerek 250.000 aranyfontot ért s az 1527. év végéig 2 millióra emelkedett, 1546-ban érte el 4¼ millió forinttal legmagasabb állását; a 17. század első felében a czeget nyolcz milliónyi vesztesége fizetésképtelenné tette. Hogy mi értéke

volt akkoriban az aranyfontnak, kitűnik egy levélből, melyet a reformátor Capito Farkas Benjámint 1526 január 29-ikén Zwinglinek. Tizenhat aranyfontból, így szölt ez a levél, egy magános ember megéllt egy álló esztendeig. Egy német junker úri módon élt s fedezte sajátmagának és udvarmesterének teljes elátását 26 forintból az erfurti főiskolán. Még az egyetemi leckepezést is abból fizette.

De menjünk tovább. Mazarin kardinális vagyonát Voltaire 200 millió frankra becsülte akkori érték szerint. XIV. Lajos uralkodásának idején Bernard Samuel bankárnak 33 millió livre vagyona, Bretonvilliers volt adószedőnek mai pénzérték szerint 3 millió frank évi jövedelme volt. Menesikov Danilovics Alexej hercegnek, ki 1729-ben halt meg, száműzetése Normanédiából az angolokat. Volt neki több, mint húsz uradalma és várkastélya, voltak házai és palotái Franciaország nagyobb városaiban. Egy ízben 400.000 écut bírságot róttak rá egy igazatlan itélettel. Chigi Agostinonak, II. Gyula pápa bankárjának, ki száznál több hajót járatott a tengereken s üzletházakat tartott Lyonban, Londonban, Konstantinápolyban, Amsterdamban s még Babilonban is, egykorú feljegyzések szerint 70.000 dukát (mintegety 770.000 korona) évi jövedelme volt. A Fuggerek vagyona, mely 1511-ben, Ehrenberg szerint, kerek 250.000 aranyfontot ért s az 1527. év végéig 2 millióra emelkedett, 1546-ban érte el 4¼ millió forinttal legmagasabb állását; a 17. század első felében a czeget nyolcz milliónyi vesztesége fizetésképtelenné tette. Hogy mi értéke

A BAINSIZZA-FENSIK, MELYEN HEVES HARCZOK FOLYNAK AZ OLASZOKKAL.

AZ ISONZÓI HARCZOK SZINHELYÉRŐL. — A MI ÁLLÁSAINK (X) ÉS AZ OLASZOK ÁLLÁSAI (O) GÖRZNÉL.

Oroszországban a jobbágság — a népességnek majdnem egy harmadrésze — 1863-ig a nagy vagyonok igen jelentékeny részét tette. Mondják, hogy II. Katalin cárnő mintegy 800 ezer jobbágyt ajándékozta el, a legtöbbet, 160,000-nél többet, Szeremetjev Borisovics Péternek. Voltak az orosz nagyurak közt, kiknek 200,000 vagy 128,000 férfi-jobbágyuk volt, köztük olyan jobbágyok is, kik maguk is miliónos vagyon urai voltak. Jusszupov Borisovics Nikoláj herceg III. Frigyes Vilmos porosz király 1818-iki moszkvai látogatása alkalmából birtokán ünnepelet rendezett, a melyen 40,000 ünnepi ruhába öltöztetett jobbágy fogadta kenyérral és sóval a fejedelmi vendégeket. Jusszupov, bár vagyonának felét különböző összeesküvések miatt több ízben kobozták el, 1870-ben még mindig gazdagabb volt, mint a legtöbb német fejedelm s vagyonát nem esőkent nagyon észrevehetően akkor sem, mikor két jobbágya, apa és fia, kik egymást követve igazgatták jószágait, három millió rubel erejéig lopták meg földesurukat. A Demidovokról beszéltek, hogy volt e családnak a többi közt egy roppant malachit-hegye, a melynek pudja 800 rubelért kelt el; a mérhetetlenül gazdag Asztaszov csak 1843-ban 111 bruttó pud aranyat bányászott Szibériában, a mi 6.125,868 korona értéknek felelt meg. Jakubov zászlósúr vagyonát, melyről azt mondják, hogy 1847-ben talán legóriásibb volt az egész európai szárazföldön, negyvenfél millió koronára becsülték.

Európa többi részében s Amerikában a XIX. század közepe óta oly óriási magánvagyonok halmozódnak fel, minőkre talán soha azelőtt nem volt példa. Angliában, hol Johnson korában egy nagyrangú úr 5000 font sterlingből, vagyis 120,000 koronából bőségesen fedezhette életfentartásának minden költségét s hol 1760-ban, mint Macaulay mondja lord Clive életrajzában, a 40,000 font sterling évi jövedelem épp oly ritkaságszámba ment, mint 1840-ben az évi 100,000 font, 1854-ben még alig volt az alsóháznak húsz olyan tagja, ki 10,000 font sterling évi jövedelmet mondhatott volna magának; 1888-ban már könnyű volt ötszörannyi nagyrat kimutatni, kiknek három-, sőt negyannyi évi jövedelme van s az évi tízezer már nem tartozott a nagy gazdagságok közé.

Amerika mindenesetre a legnagyobb magánvagyonok hazája. De a leggazdagabb ország mégis csak Anglia. Varigynak a nagy amerikai vagyonokról 1888-ban a Revue des deux mondes-ba írt értékezése szerint a föld kereskedésének a között a 700 gazdag embere között, a kiknek akkoriban legalább egy millió font sterlinget tevő vagyon volt, nem kevesebb mint 200 Angliában élt. Több mint 10,000 font, vagyis 240,000 korona évi jövedelme volt akkor 2418 angol, 7—800 francia és 144 német milliomosnak. A 12 legnagyobb milliomosnak amaz 1884-ben összeállított jegyzéke szerint, mely 7 amerikai és 5 angol gazdagot foglalt magában, Rothschildnak, Anglia leggazdagabb emberének 1410, Westminster hercegének 384 millió korona vagyon volt; a többi három, Sutherland és Northumberland hercege és Bute márkái, ki egyszersmind az utolsó a fényes listában 168 millió korona vagyonnal. Nála csak néhány millióval volt eszegényebb az 1876-ban elhalt báró Sina Simon, sok magyar közintézményünk nagy mecenásza, 160 millió korona vagyonával, benne 240,000 holdnál többet kitevő 29 uradalommal.

De az amerikai nagy vagyonok homályba borítják mindezt a fényes európai gazdagságot. Róluk, történetükről s az európaínál kisebb számú tulajdonosaikról szól, a mit az itt következő fejezetek fognak elmondani. (Folytatás következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A dollárkiralyságok története. Lapunk mai számában azon a helyen, a hol a fordított regényt szoktuk közölni, egy minden regénynél érdekesebb közlemény-sorozatot kezdünk A dollárkiralyságok története címmel. Az amerikai milliárdos vagyonokról van benne szó, azokról a módokról és eszközökről, a melyekkel a Morganok, Gouldok, Vanderbiltek, Carnegiek roppant vagyonukat szerezték és felhalmozták s arról az útról, a mit megtettek, a míg szerény vagy szegény helyzetből a milliárdok roppant magasságára emelkedtek. A modern életnek ez egyik legérdekesebb jelenségét Balla Mihály dolgozta fel érdekesítő formában. Olvasóink figyelmét külön is felhívjuk erre az új közleményünkre.

Bábel vizeinél. Nagy Lajos kis verseskötve viseli ezt a címet. A könyvecské íróját evangélikus pap egy kis dunántúli faluban s a világ események színhelyeitől távol áldoz a művészetnek, elmélkedik azokról a dolgokról, a melyek lelket felizgatják s rímekbe próbálgatja foglalni szívének vágyait, emlékeit, idealisztikus életfelfogását. Nevezetesen dolog, hogy a versek alig árulják el a falun élő embert, nemcsak azért, mert a természet képei nem foglalnak el bennük nagyobb helyet, mint bármely más, városban élő költőben, hanem azért is, mert a versek egész szelleme, a mondanivalók természete, a beszéd hangja nem a faluból nőtt ki, hanem az — irodalomból. Csaknem csupa irodalmi motívum s a szerző nem önmagából, saját élményei közvetlenségéből és környezetéből keresi a kifejezés formáit, a szavakat, képeket, az egész költői apparátust, hanem könyvekből, más költők frazeológiájából, az irodalmi szokásból. Nyilvánvalóan az ennek az oka, hogy nincs meg benne az igazán eredeti költőnek az adománya, a melylyel megtalálja minden mondanivalóhoz az egyéni, személyes belyegű kifejezést és a már régiesi idők óta fogva használt szavaknak és képeknek új veretét tud adni s ezt annyira felismerhetővé tudja tenni, hogy a régi kifejező eszközök teljesen újaknak, sajátjainak tűnjenek fel. Az eredeti költő minden szava és szólamja olyan, mint az érem, a mely magán viseli annak a reliefképét, a ki kibocsátotta. Nagy Lajos szavain s még rímjein is csaknem mindig vagy egy más költő képet érzetük, vagy pedig az általában használatos költői nyelvi szó és szólamkincsére ismerünk. Az éjszakák bús kóbor lovagja, bús szilaj dalok, új búszke dalokkal van telve lelke minden kis zuga, himes selymet szőtt a szeretett nő útjára, a durva, nyűgös, verejtékes élet ráfesti szennytől legszebb álmaira, fénytívó lelke a magasba vágyik, a lelke bibor-szin álmok gazdag rózsátöve — az ilyen szólamokról mindeki táismer a mai líra közös szólamkincsére. A versek különben tele vannak azzal a légy, szomorkodó romantikával, a mely elutasítja magától az élet zaját, küzdelmét, versengését s visszavonul előle a maga érzelmi világába, de nem tud benne megnyugvásra találni, a passzivitás irgata, elégedetlenné teszi, néha keserű hangokat sugal neki. Van ebben egy kis szentimentalizmus s telán egy kis, nem kellemetlen és nem tolatkodó pöz is, — az egész szentimentális apparátus úgy hat, mintha kozsmi volna, melyet alkalmilag megőzve vesz a költő s azt képzeli, ezzel fölbe emelkedik a mindennapi valóságban. A versek nyelvi bősége szerelméről szól a heves, epékdő

vágy hangján, — néhány versben a szerző papvoita is érzik. bibliai képeken, vallásos hangulatokon. Ugyancsak Nagy Lajos egy kis prózai könyvet is adott ki Jelek és próféciák címmel. Vallásos elmélkedések vannak benne, a melyek központjában a háború gondolata áll. Keresztény pacifizista szemmel nézi a háborút, vigasztalást és megnyugvást keres és kivezető utat a lelkek számára a háború szenvedéseiből. Komoly gondolkodásnak és igaz vallásos léleknek mutatkozik ezekben, fejtegetései megérdemlik mindenki figyelmét. Prózai munkái súlyosabbak, erővel teljesebbek, mint a versei s egy derék, elmélkedő, komoly szellemű pap rokonszenves képe alakul ki belőlük.

A Budapesti Szemle most megjelent októberi számában Fraknói Vilmos kezd érdekes tárgyú cikksorozatokat a magyar országgyűlések befolyásáról a külpolitikára. Az első közlemény történelmi áttekintésében a XVI. század elejéig jut el. Borabási Kun József Seljegyzetek ad a szent korona tanához. Márki Sándor befejezi az 1849-iki osztrák-orosz szövetség felbontásáról szóló cikksorozatát, Moldován Gergely folytatja tanulmányát I. Károly román királyról s a román nemzeti ideálról. A szépirodalmi rész Turgenyev Aszja című novelláját közli Trócsányi Zoltán fordításában s Vargha Gyula két szép versét, a Szemle rovat Schmöller Gusztáv német közgazdász és szociálpolitikus és Zemplényi Tivadar festőművész nekrológját. Az Ertesítő rovatban több magyar és külföldi könyvet ismert. A Budapesti Szemle Vainovich Géza szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona. Egyes szám ára 2 korona.

Az erdélyi fejedelmi hatalom fejlődése. Történetírásunk ez érdekes és fontos problémájáról kimerítő monografiát írt dr. Bíró Venczel kegyesrendi tanár. A korok szerint tárgyalja az erdélyi fejedelmi hatalom fejlődését az adatok nagy gazdagságával, a melyeket a szerző jórészt levéltári kutatásokból gyűjtött össze. A tudományos módszerekkel dolgozó könyvet az Akadémia jutalommal tüntette ki.

A JÓ PAJTÁS, Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb október 7-iki számába Váradi Antal írt verset, Zsoldos László elbeszélést, Dánielné Lengyel Laura új regényét kezd A három herceg címmel, Schöpfán Aladár Elzász-Lotharingáról mond el érdekes dolgokat, Enárdó Béla szép képet rajzolt s verset írt hozzá, Avar Gyula kedves mesét mond el. Az Emmi Csodaországban című regény foly-

tatása, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, negyed évre 3 korona, egyes szám ára 24 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker. Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Szeptember 27. Radautzól keletre a tűzérési tűz időnként feléledt. A nyugati harczerén a flandriai csata kora reggeltől késő estig szakadatlanul tombolt és kis-bb harcokban reggelig folytatódott. A harc még kevesebb területnyereséget hozott az ellenségnek, mint szeptember 20-án. Hallatlan erejű pergőtűz után, por és füstfal mögött tört előre a számos páncélkocsival kísért angol gyalogság Mangelarne és Hollebeke között. A Langemarck mindkét oldalán több ízben rohamozó ellenséget a németek tüzzel és közelharcban mindig visszaverték. A St. Julientől nyugatra eső vidéköt a menin—ypeni országútig sikerült az angoloknak behatolni a német védőzónába, melyben aztán naphosszat elkeseredett, váltakozó eredményű harcok zajlottak le. A németek a tűz erején át utat törtek maguknak s az ellenséget friss rohamban több helyen visszaverték. Különösen Zonnebekétől nyugatra és este Ghelwelt körül folyt makacsul a küzdelem. A falu a németek birtokában van. A Commes—Yperncsatornáj az angolok ismételt rohamai eredménytelenül omlottak össze. Az angolok legalább 12 hadosztályt vetettek harcba, de a védekezés szilárdságát nem rendítették meg. Az olasz harczerén a Tonale-területen hegymászó járőreink az ellenség arcvonala mögé kerülve két kötélpálya állomást szétrobbantottak, több raktárt elpusztítottak és veszteség nélkül foglyokkal tértek vissza.

Szeptember 28. A nyugati harczerén Flandriában a tűzharc déltől fogva ismét fokozódott. Yperntől keletre pergőtűz. Fresenbergől keletre és a Menin felé vezető uton az angolok részleges előretörést a németek visszavertették. Az ypern—passchendaelei uton az ellenség még hatalmában tartja a német arcvonalon egyes tölcseréit. A tengerparton élénk tüzevékenység. Az olasz harczerén olasz repülők Parenzót és Polát bombázták, a mi egyik repülőrajuk pedig Ancona közelében a Jesi melletti ballonesarnokot.

Szeptember 29. A nyugati harczerén a flandriai tengerparton és a bouthoulti erdő és a Lys közt váltakozó erejű harczi tevékenység. Zonnebekénél angol részátmadásokat a németek visszavertek. Az ypern—passchendaelei uton a németek kiverték az ellenséget a tölcserévonaltól, a hol még tartotta magát. Londont és Anglia déli partjainak több helyét német repülők bombákkal támadták meg.

Szeptember 30. A nyugati harczerén a kedvezőtlen látási viszonyok miatt csekély harczi tevékenység. Német repülők ismét megtámadták a londoni, ramsgatei, sheernessi és margatei dokkakat és magtárakat. Az olasz harczerén Bainsizza—Heiligengeist fensík déli része és a Monte San Gabriele tegnap is elkeseredett harcok színhelye volt.

Október 1. Flandriában a tengerpart mentén és az Ypern-hajlásban déltől kezdve erős tűzérési harc, mely éjjel is élénk maradt. Az Aisne mentén, Rheimsnél és a Champagneban felderítő tüközetek. Német repülők ismét bombázták London belső részeinek katonai építményeit és raktárait. Az olasz harczerén az Isonzo-arcvonalon az olasz gyalogsági támadások elérőlenedtek. A Bainsizza-fensíkon Podlakánál csírájában elfojtottunk egy ellenséges előretörést. Tengerészeti repülőink hatatosan bombázták a brindisi repülőállomást s a kikötőben tartózkodó torpedó-egységeket és tengeralattjárókat.

Október 2. Csak a nyugati harczeréről jelentenek eseményeket. A flandriai harcvezető közepén erős tűzérési harc, a mely Langemarck és Hollebeke között több ízben heves pergőtűzhangulattá fokozódott. Német rohamcsapatok reggel a menin—ypeni úttól északra mintegy 500 méter mélységű harczi területet ragadtak el az angoloktól. Soissonstól északkeletre erősbödött a tűzérési harczi tevékenysége. Verdun előtt a Maas keleti partján német rohamcsapatok sikeres vállalkozása. Német repülők a múlt éjjel ismét megtámadták Londont, Sheernest, Ramsgate-t és Dover-t.

Október 3. A nyugati harczerén a tengerpart és Langemarck és Landoverde között a tűzérési harc ismét nagy hevességre fokozódott. A menin—ypeni úton az ellenség hasztalanul igyekezett a tőle elfoglalt területet visszanyerni. A laon—soissonsi út két oldalán élénk tűzérési harc, az Aisnenél s Reimsnél felderítő harcok, a Maas keleti partján a németek a 344-es magaslát lejtőjén 1200 méternyi szélességben francia árkokat foglaltak el s napközben nyolcz francia ellenlő-

HANGLEMEZEKET

lejátszott vagy töröttéket újakra cserél vagy középszénrt is vesz

WÄGNER „HANGSZER - Király” BUDAPEST, VIII., József-körut 15. szám. — Telefon.

Alapítva 1810-ben. Haltenberger Béla Kassa ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN. Gyázesetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Kinek van szeplője? Vagy bármely más toll, bőrtisztatlanság az arczán? Az használja teljes hisalommal Rozsnyay Szeráj arczenőcsét. mely egyedül szer az arcz tisztítására, szeplők, miltosorok, pattanások eltávolítására. Használatra az arcz pár nap alatt háromszor puhára és bősbőrere váltottik. Egy kis tégely ára 50 fill., nagy tégely 1.20 K. Rozsnyay szappan ára 1 kor. Wappall Szeráj orzma ára 1.20 K. Szeráj poudra, az arczporok győngyre, dohos 1.40 K, fehér, rózsá, sárgá és testszínből. Készít: Rozsnyay M. gyógyszerésztára, Arad, Szabadság-tér 8.

Margit-Créme

a főrangú hölgyek kedvence szépség szer, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatás szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felvezeti és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyével ellátott dobozt elfognani, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szártalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy fel-tűnést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K. Margit-szappan 3— kor. Margit-poudra 1.50 kor. Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- s drogua-üzletben

Használhatatlan FOGSOROKAT film- és ezüsttörlemékeket, higanyt, ezüst-papírulladékokat, zálogszedőülakat vezet: Gross Antal, Budapest, VIII., József-körut 23.

Ismeri ön már a 100-as CSALÁDI FEDÁK CIPŐKRÉMET üvegtégelyben

Egy üvegtégely a legnagyobb háztartásban is egy hónapra elegendő.

Mindenütt kapható. Tekintve a szállítás körüli nehézségeket, figyelemzetni óhajtom a t. foyasztó közönséget, hogy ószi és téli szükségletét már most beszerezni sziveskedjék.

VADÁSZ ZSIGMOND UTÓDA Budapest, V., Báivány-utca 15. sz.

CSILLÁROK

legmodernebb kivitelben, óriási választékban, készpénz vagy törlesztés kölcsönj ellenében. — Gázfűtőkályhák, gázzradiátorok, gáztűzhelyek, gázfűzők, gázvasalók kaphatók. Budapest, V. ker., Vilmos császár-út 3. szám alatt.

kést, s több éjjeli előretérést vertek vissza. A tüzharca elterjedt a szomszédos szakaszokra is. Az olasz harczerén a Gabriele-szakaszon a gyalogsági harcok tegnap újra fellobbantak. Erős olasz erők mindössze egy keskeny árokkrézt tudtak tőlünk elfoglalni.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»

64-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmelkéleteket is ad, több színben művészileg kivitt képeket.

Értesítjük t. előfizetőinket, hogy tekintettel a papír s egyéb nyomdai anyagok árának és a munkabéreknek rendkívüli emelkedésére, lapunk előfizetési árát a most október hó 1-től kezdődő énegyedében kénytelenek voltunk évi 30 koronában állapítani meg.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 7.50 korona, félfévre 15 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyedévre 8.50 korona, félfévre 17 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Dr. WURMFELD ZOLTÁN, ezredorvos, a signum laudis és a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 35 éves korában a harczerén szerzett betegsége következtében. — HALADA IVÁN, orvosnövendék, honvédtábornagy, századparancsnok, a signum laudis tulajdonosa, 28 éves korában.

a román harczerén. — VIO FERENCZ, repülőbizt., 19 éves volt és fia Vio Ferencznek, a volt főmeipolgármesternek. Polánál lezuhant gépével. — SZÁMUELY FERENCZ, közös gyalogezredbeli zászlós, nagytanári tanító, a tizenegyedik isonói csatában szerzett súlyos sebesülése következtében. — NÁRAY FERENCZ, honvédtábornagy, szakaszparancsnok, 19 éves korában, az olasz harczerén szerzett betegsége következtében. — ITJ. DAUSZ SÁNDOR, a pápai tanítóképző harmadéves növendéke, önkéntes tizedes, 19 éves korában, az olasz harczerén gránátelégnyomás következtében. — NÉMETH ANDOR, a komáromi cs. és kir. 6. vartüzérezred tartalékos főhadnagya, Makó város főmérnöke, Rovnicánál a tizenegyedik isonói-csatában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: MATUSIK NEP JÁNOS, kegyestanítórendi gyémántmésés áldozópap, nyug. állami főreáliskolai igazgató, a magyar kegyestanítórendi legidősebb tagja, 103 éves korában. — HADHÁZY JÓZSEF, honvédtábornagy, a Ferencz-József-rend lovagja 61 éves korában, Erzsébetvárosban. — Nagyszigethi SZILY JENŐ, a máv. nyug. mérnök felügyelője, 70 éves korában, Budapestben. — DÉVÉNYI JENŐ, első osztályú főhadbíztos a honvédelmi minisztériumban, a Ferencz-József tisztkeresztjének, stb. tulajdonosa, 58 éves korában, Temesvárott. — KRIBICH MIHÁLY, Budapestben. — PÁL KÁROLY, főgimnáziumi rendes tanár, rokkant állományba helyezett népfelkeltő főhadnagy, 42 éves korában, Kiskunfélegyházán. — Dr. KERESZTES JÓZSEF ügyvéd, református egyházi ügyész és városi helyettes tiszti ügyész, 30 éves korában, Kiskunhalasban. — SZEKULA ÁRPÁD, Szekula Mór nyug. újságíró, ujságíró, Budapestben. — SZÉPTUCSA MÁRIA, grófné, szül. Sapieha hercegnő, a lublini főkormányzó felesége, 38 éves korában, a Semmeringen. — ÖZV. NEUMANN FRIGYESNÉ, a Pesti Izraelita Nőegylet elnöknője, az Erzsébet-rend második osztályának tulajdonosa, Budapestben. — Dr. MOLNÁR MÓRNÉ, Ungváron. — ÖZV. STERN MÓRNÉ, szül. Schwarz Róza, Gyulán.

Szerkesztői üzenetek.

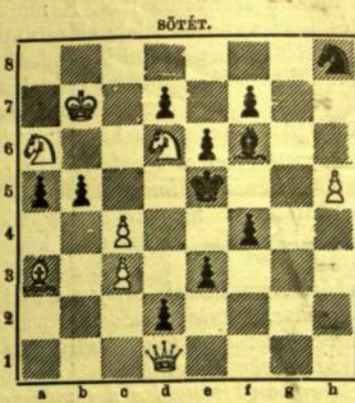
A végletek gyermeke. Nem tartjuk arra valóknak, hogy ezzel kezdjük egy új ember bemutatását. Nincs benne semmi határozott egyéni íz, sem a mondani valója, sem a formája nem mond sokat.

Egyszer volt. Az ilyen semmissé apróság nem arra való, hogy a nyilvánosságot foglalkoztassuk vele.

A Lánchídon. Elmelkedés formájában mondja el Arany «Hidavatás»-ának tárgyát, szárazon, emelkedettség nélkül.

SAKKJÁTÉK.

3072. sz. feladvány Dr. Schaad Tivadartól, Schaffhausen.

Világos indul és a harmadik lépésre máttot ad.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 86-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Az elűzött idő soha vissza nem jár.

Felolós szerkesztő: Holtsy Pál.

Szerkesztőiroda: Budapest, IV., Vármegyeczúca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Advertisement for Lyscform featuring an illustration of a woman and child, and the product name in a decorative box.

Advertisement for Országos Hangjegykölcsönző Intézet, providing details about loan terms and locations.

Advertisement for AZ AËRO, a magazine about aviation, including subscription information.

Advertisement for WAGNER A. HANGSZERKIRÁLY, featuring an illustration of a gramophone and promotional text.

Advertisement for a women's health product, 'A kövér nő élete kinlódás!', with illustrations of women.

Advertisement for 'Uj könyvek' (New books) from Franklin-Társulat, listing titles like 'Kultura és Tudomány'.

Advertisement for 'Olcso Könyvtár' (Cheap library) and 'Szergij atya' (Father Sergiy) book.

Advertisement for 'A Magyar Jogászegylet Könyvkiadó Vállalata' (Hungarian Lawyers' Association Book Publisher).

Advertisement for 'Almási Antal dr.' (Almásy Antal) and 'A háború hatása a magánjogra' (Impact of war on private law).

Advertisement for 'HAJELTÁVOLÍTÓSZER!' (Hair restorer) by BOTTÁR REGINA.

Advertisement for 'MOLNÁR FERENCZ ÚJ KÖNYVE' (New books by Molnár Ferencz).

Advertisement for 'ISMERŐSÖK' (Familiar faces) book by Vidor Marcell.

Advertisement for 'Hűvösvölgyi Park-szanatorium' (Hűvösvölgyi Park sanatorium).

Advertisement for 'LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)' (Lohr Maria) medicine.

Advertisement for 'PATKÁNYIN' (Squirrel) brand products.

Advertisement for 'A cs. és kir. 23. gyalogezred' (Imperial and Royal 23rd Infantry Regiment).

Advertisement for 'VIDOR MARCELL ÚJ VERSESKÖNYVE' (New poetry book by Vidor Marcell).

Advertisement for 'A HOLT KÜSZÖR DALOL' (The old oak tree sings).

Large advertisement for 'AZ ÓRIÁS' (The Giant) book by Molnár Ferencz.

Advertisement for 'BOROKA' (Boroka) medicine for various ailments.

A mama kedvence!

A mama
ezért olyan szép asszony, hogy mindenki gyönyörködve nézi.

A papa
ezért olyan büszke a mamára, a ki olyan friss, elbájoló és üde, hogy nincsen párja.

Próbadoz vagy tégely ára 1.— K. Nagy 2.50

Mindenütt kapható.

MARDOCHEUS
Irtta
Berczellyné Gajary Böske.
Ára 1 korona 50 fillér.

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

IBSEN
KLASSZIKUS DRÁMAI KÖLTEMÉNYE:
PEER GYNT
FORDÍTOTTA
SEBESTYÉN KÁROLY

Megjelent a **MAGYAR KÖNYVTÁR**-ban
(871—874. szám.)

Ára 1 kor. 44 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

Új könyv
CHOLNOKY JENŐ,
a kiváló magyar földrajzi írótól:

FÖLD ÉS NÉPEI
Népszerű földrajzi kézikönyv
I. kötet
AMERIKA
Két színes térképpel, 32 műmelléklettel és 430. a szöveg közél nyomott képpel

— Ára 24 korona —

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA
Kapható minden könyvkereskedésben.

Magyar Törvények, a Franklin-Társulat zsebkiadásai-ban
megjelent

AZ ÚJ EGYENES ADÓTÖRVÉNYEK
Jövedelemadó. Vagyonadó. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. Hadnyereségadó. III. oszt. kereseti adó.

Készítők:
RÓTH PÁL dr.
bp. m. kir. adófelügyelői s.-titkár
és
TÉRFY GYULA dr.
miniszteri tanácsos.

Ára kötve 12 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Órizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékét!

A világháború majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicsó halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen diszes, szép kivitelű fényképtartó keretet, (fekete moirét alapon, ezüst nyomással) melybe hősi halált halt kedveseink arczképét elhelyezhetjük, egy levelezőlapon történő megrendelésre bérmentve küld

Méhner Vilmos kiadóhivatala,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ára 2 korona.

Eredeti nagyság 10 x 18 cm. Törvényesen védve. Tetszés szerint falra is függesztéssel, asztalra is állítható.

ÓRÁK
kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett.

ÉRSZEREK
Élvtámas és izlőss kivitelben.

EVOESZKÖZÖK
ezüst és alpacaszelektből.

EZÜSTNEMŰEK
és
DISZTÁRGYAK
szigorúan szabott jutányos árszámokon készpénz és előnyös részletfizetéssel felállóak mellett beszereshetők.

BRAUSWETTER JÁNOS
CHRONOMETRER ÉS MŰRÁSNÁL.
Alapítotól **SZEGED** Számos ki-
1847-ben. tüzeltetés.
Több ezer elismerő levél. Legújabb díjazás: nagy képművészetért
Linyen és Bérményre.

Vadászsportot űzők
akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“
KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“
című egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 16 kor., félévre 8 kor., negyed-
évre 4.— kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK A KIADÓHIVATALBAN
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCZA 4.

VASÁRNAPI UJSÁG

41. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)
Szerkesztő **HOITSY PÁL.**
BUDAPEST, OKTÓBER 14.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegy-e-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Egyes szám ára 60 fillér.
Előfizetési feltételek:
Egészévre — 30.— korona.
Félévre — 15.— korona.
Negyedévre — 7.50 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postálal meg-
határozott viteldij is eszolandó.

VILMOS CSÁSZÁR MACKENSEN VEZÉRTÁBORNAGYGYAL SINÁJÁBAN A ROMÁN KIRÁLY PARKJÁBAN.
EGY HOHENZOLLERN-URALKODÓ A MÁSIKNAK ELFOGLALT KASTÉLYÁBAN. — Buda fővitele.